

Domov pro seniory v Bílovci, Opavská 600/45, Bílovec

STŘÍPKY Z DOMOVA

3/2023

Zpravodaj Domova pro seniory v Bílovci pro měsíce
červenec, srpen, září 2023

Milí čtenáři našeho zpravodaje,

Jsme rádi, že jste si našli čas na náš zpravodaj. S příchodem léta jsme si pro vás nachystali zajímavosti o svatojánské noci, recepty na letní pokrmy- gazpacho a jahodová zmrzlina, potrápit mozkové závity můžete při mozkohrátkách, pobavit se zase u zamyšlení Marka Ebena. Nechybí samozřejmě ani články o tom, co jsme prožili nebo rubrika Okénko do minulosti.

Přejeme krásné počtení a příjemné prožití léta a dovolené.

Vaše redakce

Obsah tohoto vydání

Obsah

VŠE NEJLEPŠÍ PŘEJEME OSLAVENCŮM.....	4
CO JSME PROŽILI	5
TÉMA	8
NĚCO K ZAMYŠLENÍ.....	17
MOZKOHŘÁTKY.....	19
PRANOSTIKY, ZVYKY A TRADICE	21
BYLINKOPEDIE	25
OKÉNKO DO MINULOSTI	29
RECEPTY	37
NA ZÁVĚR MALÁ ZKOUŠKA	39
SPRÁVNÉ ODPOVĚDI	42

Vše nejlepší přejeme oslavencům

Anna Adamcová 84 let

Libuše Dobešová 76 let

Zdenka Richtárová 98 let

Jana Sedřová 80 let

Zdeněk Zinder 92 let

Co jsme prožili

Den Země

Mezinárodní den Země připadá na 22.4., ale protože to letos byla sobota, my jsme jej oslavili už pátek den předem. Ukázali jsme si, kolik podob může naše planeta mít, potrápili jsme svou paměť při poznávání zvířat podle detailu nebo hlasu a podívali jsme se na svět kolem nás zblízka, tj. pod mikroskopem.

Den matek

Druhá květnová neděle patří již tradičně všem maminkám. Naším klientkám k jejich svátku přišly popřát děti z Mateřské školky Svobodova, které si připravily krásné pásmo plné písniček a básniček o motýlech, broučcích, beruškách, květinách a jiných hmyzích kamarádech. Děti našim klientkám předaly také květiny, které neuschnou a dárčky. Děkuje za krásné dopoledne.

Oslava 30- ti let Domova pro seniory v Bílovci

V květnu 2023 uběhlo 30 let od založení našeho Domova pro seniory. Společně s našimi klienty, jejich rodinami a hosty jsme toto výročí oslavili ve čtvrtek 8.6.2023. Po proslovu paní vedoucí Vlasty Szotkowské, poděkování pana starosty Martina Holuba, paní Renáty Mikolášové a Zbyňka Bajnara, a Toničky Bartošové, vystoupili klienti s písněmi Óda na radost a Není nutno na hrací zvonky. Poté jsme se přesunuli do pohádky Červená Karkulka, kterou si připravili zaměstnanci a klienti našeho Domova pro seniory. Po představení se slova ujala dechovka Rozmarýnka a otevřely se dveře Domova k jeho prohlídce. Hosté si mohli prohlédnout jednotlivé místnosti, včetně snoezelenu a reminiscenční místnosti, nebo se seznámit s aktivizačními činnostmi a shlédnout fotografie ze života Domova pro seniory. Děkujeme panu starostovi za dárečky a kytičky.

Téma

30 let Domova pro seniory v Bílovci

Domov pro seniory v Bílovci vznikl v areálu Salcherovy vily před 30- ti lety. Vila byla postavena před první světovou válkou zásluhou Emila Salchera, člena významné rodiny Salcherů, která v Bílovci vyráběla textil,

knoflíky, přezky, nitě a další sortiment.

Během druhé světové války byla dosti poškozená a nějakou dobu v ní nikdo nebydlel. Po čase, a nemalých opravách, v ní našly útočiště městské celotýdenní jesle, interní oddělení místní nemocnice, pionýrský dům, také učňovský internát, a nakonec v květnu 1993 zde byl zřízen domov pro seniory.

Proběhla rekonstrukce kotelny a výstavba výtahu. Upravila se velikost pokojů, vzdušné přepážky rozdělily velké pokoje na menší, čímž bylo dosaženo většího soukromí klientů.

V roce 1999 až 2000 proběhla úplná rekonstrukce střechy a zkulturnění parku. Modernizovány byly koupelny a sociální zařízení. Nutná byla také renovace vodovodního potrubí a elektroinstalace. Nově byly upraveny prostory pro personál. Pobyt na terase zpříjemnila markýza a nový zahradní nábytek. Pro klienty byly připravovány nejrůznější aktivity a setkání, např. masopustní nebo námořnický bál, výlety do okolí, canisterapie, setkávání u vánočního stromu, besedy, vystoupení dětí apod.

Domov pro seniory prošel rozsáhlou dvouletou rekonstrukcí, během níž byli klienti dočasně přestěhováni do prostor Domova s pečovatelskou službou v roce 2015. V úterý 16. května 2017 byla slavnostně ukončena jeho modernizace a přístavba v hodnotě zhruba 35 miliónů korun.

Zvýšit kvalitu poskytovaných služeb umožnila dotace z Programu švýcarsko-české spolupráce, která představovala 85 procent oprávněných výdajů projektu, zbývající náklady hradilo město.

Díky modernizaci se zvýšil poskytovaný komfort, vznikly nové jedno a dvoulůžkové pokoje. Společenské místnosti pro trávení volného času umožňují pořádání nejrůznějších aktivit. Kapacita objektu, jenž poskytuje služby 30 klientům, se rekonstrukcí sice nezvětšila, ale domov nyní může poskytovat odlehčovací službu, která dosud v Bílovci chyběla. Pro tyto účely jsou zde tři lůžka s možností dvojnásobení kapacity. K původnímu objektu byl přistavěn nový pavilon, do kterého byly přemístěny provozní místnosti, včetně výdejny jídel a jídelny.

Propojil se interiér s venkovními prostory, přímo ze společenské místnosti mohou vyjít na terasu s pergolou, lavičkami a ohništěm. Exteriér se navíc doplnil malým jezírkem s kaskádou.

Modernizace umožnila i zavedení nových metod sociální práce, používání bazální stimulace, alternativní komunikace, terapeutického tance, arteterapie a

muzikoterapie. Je zde i místnost pro klidovou terapii Snoezelen, domov pro seniory byl rovněž vybaven novým nábytkem a uzamykatelnými skříněmi pro klienty, místnosti jsou vybaveny hifi soupravou, televizemi, k dispozici je i promítací plátno atd.

Na závěr trochu bilancování. V průběhu 30- ti let poskytl Domov pro seniory služby 363 klientům a práci zde našlo 129 zaměstnanců.

Zdroj: <https://www.novinky.cz/clanek/vase-zpravy-v-bilovci-byla-ukoncena-modernizace-a-pristavba-domova-pro-seniory-312427>

Zdroj: Kronika Domova pro seniory v Bílovci

Domov pro seniory v Bílovci očima jeho zaměstnanců

Nejprve jsme se zeptali vedoucí Domova pro seniory v Bílovci paní **Vlasty Szotkowské** na to, jak se k práci se seniory dostala, co se v průběhu jejího působení změnilo, co pro ni bylo nejtěžší, nebo naopak co si bude pamatovat.

Proč jste si vybrala práci v domově pro seniory?

Moje první zkušenost se seniory byla v Domově pokojného stáří v Klimkovicích. Zde jsem v roce 2000 nastoupila na pozici uklízečka. V prvních měsících nástupu do práce jsem byla spíše pozorovatel. Byla jsem připravená, že budu v domově jen uklízet a umývat okna, prostě vše, co k práci uklízečky patří. Jenže jsem nebyla připravená vidět každý den bolest a utrpení některých klientů. První tři měsíce byly pro mě noční můrou a myslela jsem, že budu muset odejít na vlastní žádost. Nicméně postupně jsem si zvykla a musím říci, že díky paní, která zde byla ubytována a které bylo 92 let, měla amputovanou nohu jsem změnila svůj náhled. Paní byla plná optimismu, laskavá, a i při svém omezení kolem sebe šířila jen radost a úsměv. Začala jsem se o klienty zařízení více zajímat a hledala jsem možnost, jak upoutat jejich pozornost, tak aby netrávili čas jen v posteli, ale vyvíjeli nějakou činnost. Zpočátku jsem měla tři klientky, se kterými jsem vařila, kreslily jsme, vyráběly různé dekorace na výzdobu nebo chodily na procházky. Později se přidávali další klienti, kteří měli zájem zapojit se do denních činností. Mého zájmu o klienty si všimla paní ředitelka domova a nabídla mi práci aktivizačního pracovníka s podmínkou doplnění si vzdělání. Byla to pro mě obrovská výzva, kterou jsem si dlouho nerozmýšlela a souhlasila jsem. Následně jsem se přihlásila do školy, abych si dle požadavku doplnila vzdělání. Postupně

jsem si udělala i kurz na pracovníka v sociálních službách, tak abych měla přehled, co vše zahrnuje práce v přímé péči. Po pár letech, kdy jsem pracovala v přímé péči, jsem se dozvěděla, že bylo vysláno výběrové řízení na pozici vedoucí organizační složky města Bílovce. Jelikož jsem si k seniorům vytvořila blízký vztah a nebylo mi lhostejné, že se o bíloveckém domovu seniorů traduje, že je zde péče poskytována velmi špatně a chodí se zde jen umírat, přihlásila jsem se na tuto pozici do výběrového řízení. Bylo nás osm uchazečů, proto jsem vůbec nepředpokládala, že bych mohla být na tento post vybrána. Měla jsem zatím jen maturitu a od ostatních uchazečů jsem věděla, že mají vyšší vzdělání než já. Proto pro mě bylo velikým překvapením, že jsem byla na vedoucí organizační složky města Bílovce vybrána právě já. Přišly pro mě tady další velké výzvy. Úplná změna struktury práce v domově, organizace dokumentů, tak aby bylo vše podle zákona, a hlavně bylo velmi těžké přesvědčit zaměstnance, že je nezbytná změna systému práce s klienty a také rozvrhu směn.

Další z velkých výzev, pro mě bylo doplnění si vzdělání na vysoké škole současně při mé nové práci v domově. Tyto roky pro mě byly velice náročné, jelikož jsme také usilovali o dotaci v rámci programu švýcarsko-české spolupráce na rekonstrukci domova. Stáli při mně snad všichni svatí, protože jsem úspěšně absolvovala vysokou školu a také jsme získali dotaci, o kterou jsme žádali. Toto vypětí a mé usilovné snažení podporovala má rodina, které tímto velmi děkuji, za veškerou jejich toleranci.

Co Vás na této práci baví, naplňuje?

Naplňuje mě pomáhat lidem. Lidem, kteří ztratili smysl života, vzhledem k zdravotnímu omezení a ztráty důvěrného prostředí – domova. Domov a rodina poskytuje každému, kdo ji má stejně tak i starému člověku pocit bezpečí, jistoty, citového uspokojení. Rodina má být tím hlavním činitelem, který by starého člověka měl motivovat k životu, zapojovat ho do rodinného dění, dávat mu pocit, že má stále v rodině své místo a je stále její součástí. Čerpání zkušeností a moudrostí mladších členů rodiny od starší generace, svěžesti a chuti do života seniorů od mladší, je velkým uměním a vzájemným obohacením pro nás všechny. Rodina se tedy stává často jediným záchytným bodem, o který se mohou senioři opřít. Zvláště pak, pokud je odkázán na pomoc druhých. Rodina je tedy pro seniora nesmírně důležitá, především dobré vztahy mezi jejich členy, které vytváří pevné zázemí a klidnou atmosféru, kterou starý člověk tolik potřebuje.

Proto je naší snahou pomáhat seniorům vracet se do důstojného života a zapojovat je do běžných činností, které si mnohdy mysleli, že již nezvládnou. S naší pomocí však zjistí, že nic není ztraceno a mohou žít i nadále plnohodnotný život.

Na jakou situaci, klienty nebo na co budete jednou vzpomínat?

Vždy budu vzpomínat na paní z Klimkovic, která mi navždy změnila pohled na seniory. Její optimismus a vzpomínky na ni mi pomáhají překonávat těžké chvíle. Když jsem měla špatnou náladu a vstoupila do jejího pokoje, vždy usměvavá, zpívala si, přidala jsem se k ní a hned nám bylo veseleji. I teď jak odpovídám na tyto otázky se mi vrací spousta krásných vzpomínek a utírám slzu. Také mi zůstanou v paměti klienti našeho domova, kteří se mnou byli od začátku mého nástupu do funkce. Byla a je to pro mě srdeční záležitost. V průběhu společných let jsem si s těmito klienty vytvořila vztah, který přesahoval profesní úroveň. Bylo pro mě velkým oceněním a potěšením, když jsem vnímala, že ve mně cítí oporu, přítele a díky tomu ve mě vkládali svou důvěru. Tyto zkušenosti mě posouvají v životě dál a obohacují mě.

Také budu vzpomínat na náš pracovní tým, na kolegy, se kterými jsme si vytvořili dobré vztahy, vzájemnou úctu a důvěru. Bez ochoty kolegů a jejich nasazení v práci, bych nebyla schopná vybudovat škálu služeb pro bílovecké občany, ať už se jedná o domov pro seniory, odlehčovací služby, osobní asistenci nebo dům s pečovatelskou službou.

Co bylo pro Vás za dobu Vašeho působení nejtěžší?

Nejtěžší pro mě bylo najít dobrý tým zaměstnanců, kteří mají podobné myšlení a vizi jako já a chtějí pomáhat lidem, kteří potřebují celodenní péči. Když jsem se stala vedoucí a začala jsem měnit chod domova, mnozí z bývalých zaměstnanců byli proti mně. Rozhodli se hromadně odejít na dlouhodobé nemocenské a mě zbylo pouze pět zaměstnanců, se kterými jsme museli zabezpečit odpovídající péči.

Tehdejší pan tajemník, chtěl změnu v tomto zařízení. Podporoval mě a důvěřoval mým rozhodnutím a změnám, kterých jsem chtěla dosáhnout. Ani spousta

anonymů a udání proti mé osobě, mě neodradilo v mém úsilí a neustálém zlepšování chodu domova.

Chtěla jsem za každou cenu dokázat to, co jsem si vysnila. A troufám si říci, že jsme to společně dokázali. Vytvořili jsme důstojné prostředí pro klienty, pocit bezpečí a porozumění.

Nemůžu opomenout také dobu COVIDU. Byla to velká zkouška pro nás všechny. Nařízení, které jsme museli podstupovat, nás omezovala nejen na pracovišti, ale také v osobním životě.

A tak jak jsem se zmínila výše bylo pro mě velmi těžké, když v době COVIDU odešli klienti, kteří se mnou byli od mého počátku.

Změnilo se něco v průběhu Vašeho působení v Domově pro seniory?

Změnil se celý domov. Struktura, chod zařízení, vzhled budovy a pokojů, vybavenost, zaměstnanci. Od sklepu až po mou horní kancelář v podkroví se změnilo úplně všechno.

Co byste domovu popřála do dalších let

Našemu domovu bych chtěla do dalších let popřát spoustu spokojených klientů a jejich rodin, empatické a ochotné zaměstnance, podporující vedení města, a hlavně spoustu let kvalitní sociální péče.

Jak vidí domov pro seniory naše sestřička **Soňa Petruláková**, která může opravdu bilancovat, protože působí v domově pro seniory od jeho začátku, tj. 30 let.

Proč jste si vybrala práci v domově pro seniory?

Již od ranného dětství mně vychovávala babička s dědečkem a celá naše ulice byli sousedi podobného věku jako naši, takže jsem trávila celé své mládí většinou ve společnosti starších lidí. Možná právě tady byly prvopočátky mého kladného vztahu k seniorské generaci a v situaci, kdy jsem se rozhodovala po přistěhování do Bílovce, kde budu pracovat, padla volba nejprve na dům s pečovatelskou službou. Zde jsem pracovala cca 3 roky. Když se následně začalo uvažovat o zřízení domova pro seniory, byla jsem první, kdo se přihlásil do přímé péče, protože práce v tomto zařízení mi připadala zajímavější.

Co Vás na této práci baví, naplňuje?

V letošním roce jsem dovršila třicet let práce v domově pro seniory a můžu zodpovědně říci, že nebylo dne, kdy by mně společnost lidí seniorského věku nebavila. Pomáhat našim klientům, trávit s nimi čas, vymýšlet pro ně zábavu, hledat zajímavá témata k rozhovorům, besedám, naslouchat jim... je pro mě něčím víc než obyčejným zaměstnáním. Slovo „poslání“ zní poněkud pateticky, i když by se hodilo, ale raději řeknu, že pomáhat našim klientům má pro mě smysl.

Na jakou situaci, klienty nebo na co budete jednou vzpomínat?

Během těch třiceti let prošly před mýma očima více než tři stovky lidských bytostí se svými životními příběhy. Osudy některých z nich byly poutavé, plné zážitků, ale také smutné až tragické. Jiné zas vyprávěly příběhy obyčejných lidí.

Někteří lidé pobyli v našem domově krátce, a i když si přečtu jejich jméno, podobu si nevybavím, s jinými jsem prožila roky a budu je mít v paměti asi napořád, i když kdo ví, paměť je totiž složitá věc, jak mi mé zkušenosti napovídají 😊.

V neposlední řadě musím zmínit své kolegyně. Ať už ty, se kterými jsem v domově začínala, ale také ty současné. Mám je ráda a budou mi v budoucnu chybět. V každém případě to, na co budu vzpomínat jsou lidé.

Co bylo pro Vás za dobu Vašeho působení nejtěžší?

Nejtěžší je sdílet s člověkem jeho mnohdy dlouhý a těžký odchod z tohoto světa. Právě toto doprovázení na poslední cestě nesmí postrádat lidskost a útěchu.

Změnilo se něco v průběhu Vašeho působení v Domově pro seniory?

Největší změny nastaly v období, kdy se začal zavádět do praxe Zákon o sociálních službách. Zlepšila se vybavenost celého zařízení, přibýly moderní pomůcky pro hygienickou péči, mobilitu, možnost vzdělávat se v seniorské problematice, platové podmínky...Je toho spousta.

Co byste domovu popřála do dalších let?

Do dalších let bych chtěla popřát našemu domovu milý a usměvavý personál s odbornými znalostmi, který klientům vytváří prostředí, ve kterém jsou spokojeni a cítí pochopení pro svoje starosti i radosti.

Něco k zamyšlení

S příchodem letních měsíců se také mění náš šatník. Ženy to v tomto směru mají jednoduché, vymění kalhoty za šaty a sukně, ale muži stále nosí kalhoty, i když ne tak teplé jako v zimě. A jaké patálie s sebou kalhoty, konkrétně kapsy, přináší si můžete přečíst v následujícím zamyšlení Marka Ebena.

Jedna z věcí, které nemám rád, jsou mělké kapsy. Věřím, že jestli to teď čte nějaký muž, dá mi za pravdu, že mělké kapsy jsou opruz. Zejména v autě.

Jedete hodinu po D1 a od Humpolce začnete mít divný pocit, jako by se vám na hýždích něco udělalo. Začnete uvažovat o návštěvě lékaře, abyste u Brna zjistili, že sedíte na svazku klíčů, co vám vypadly z kapsy.

Dřív jsem si vybíral kalhoty podle střihu, teď podle velikosti kapes. Nemám totiž taky rád tašky, takže všechno nosím po kapsách. A přitom si pamatuji, že jsem mnoho let bez tašky nevyšel z domu. A byly to docela velké tašky.

Tuhle jsem uvažoval, co jsem v nich vlastně měl, a nemohl jsem si vzpomenout. Ale vím, že jsem vždycky jednoho dne tu tašku postavil pod psací stůl, vzal jsem si z ní mobil, peněženku a diář a dal jsem to do jiné tašky. Všechno ostatní jsem tam nechal a už jsem to kupodivu nikdy nepotřeboval.

Prý to takhle dělal Picasso s ateliéry, vždycky jeden úplně zabordelil, pronajal si nový, ten starý zamkl a už se tam nikdy nevrátil. To je právě ten rozdíl tvůrčí potence, někdo plní ateliéry, jinému stačí taška. Ostatně – není to nic moc, ty pánské tašky. Ani nepamatuji, že by mě nějaká zaujala, a chlapi to taky většinou moc neřeší.

Zato ženy ano. Ty mají kabelky. To je taky něco, co chlap nepochopí. Čestné pionýrské, že jsem si nikdy kabelky nevšiml. Chlap si samozřejmě všimne ženy, zhodnotí zadní partie, možná si všimne oblečení, výjimečně bot, ale kabelky nikdy. Aspoň mám ten pocit, možná se pletu, možná existují horňáci, dolňáci a kabelkáři, ale já nikdy žádného nepotkal.

Ptal jsem se na to svých kamarádů a překvapila je i ta otázka. Žádný chlap, co znám, si nevšímá kabelky. Ani mi nepřijdou sexy. Sexy může být svetr nebo triko, ale kabelka mi připadá stejně sexy jako koš na prádlo. Co má být na kabelce

sexy – ty uši? Ale myslím, že už to mám. Na kabelce je sexy ta cenovka.

A není pravda, že si kabelky nikdo nevšímá. Všímají si ženy. Ty moc dobře ví, co jsou kabelky zač. Kabelka je signál, který vysílá jedna samička druhé samičce, signál vypovídající o tom, jak úspěšná je lovkyně, jak zdatný je její samec. Kabelka říká druhé ženě: Pozor, holčičko, tohle je Louis Vuitton, musela jsem se hodně snažit, abych se dostala až sem, a nedám svou kůži lacino.

A proto, pánové, nebuďme naivní. Ženy si nekupují kabelky kvůli nám, kupují si je kvůli jiným ženám, stejně jako si my kvůli nim nekupujeme pod kapotu auta biturbo s mimořádným otáčivým momentem. To ví jen chlap, co to je. Protože ony se domnívají, že točivý moment je figura ve valčíku.

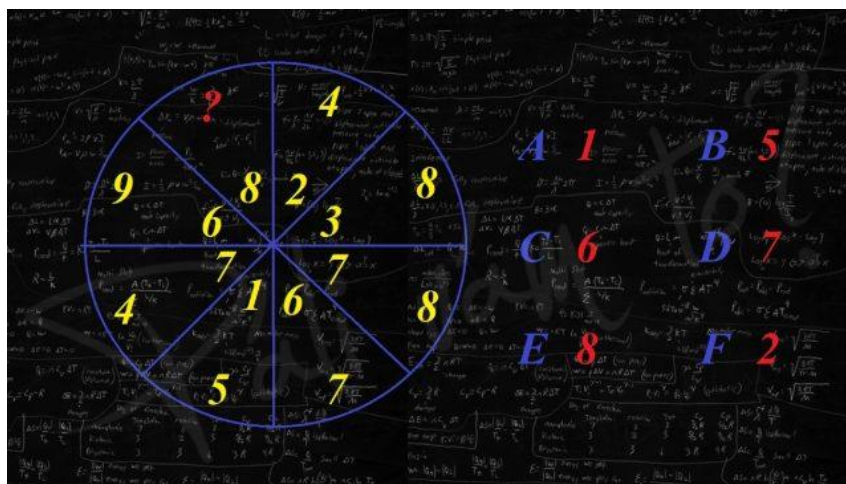
Z knihy Myšlenky za volantem Marka Ebena

Mozkohrátky

Nadešel čas pro aktivizování mozkových buněk. V následujících úlohách si můžete vyzkoušet, jak Vám to pálí 😊.

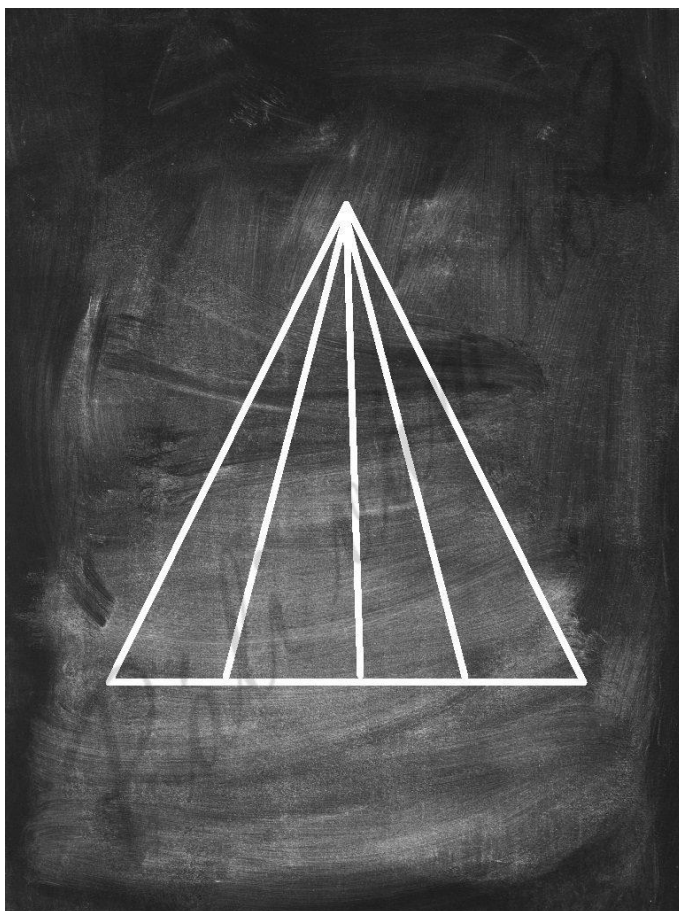
Vaším úkolem je doplnit správné číslo namísto otazníku. Pozorně si prohlédněte náš „koláč“ a pokuste se zjistit, které číslo v něm chybí. Na výběr máte šest možností, přičemž jen jedna z nich je správná. Víte která?

Na tabuli je napsáno několik písmen abecedy. Dokážete doplnit chybějící písmeno na místo otazníku? Jaký princip jsme použili?

J, K, M, P, T, ?

Na obrázku je nakreslený jeden velký trojúhelník, ve kterém se ukrývá vícero menších trojúhelníků. Podaří se vám spočítat všechny trojúhelníky? Nemějte strach, není jich až tak moc 😊.

Zdroj: <https://palivamto.sk/>

Pranostiky, zvyky a tradice

S příchodem léta je spojena tradice svatojánské noci. Jedná se vlastně o první letní tradici. Pokud se o ní chcete dozvědět něco zajímavého, pokračujte ve čtení následujících řádků.

Svatojánská noc

Svatojánská noc patří mezi nejvýraznější tradice, kterým bohatě holdovali nejen naši předkové, ale i minulé generace po celé Evropě. Bohužel dnes tento lidový obyčej s náboženskými prvky pomalu upadá v zapomnění, což je velká škoda.

Když slunce dosáhne na obloze svého vrcholu a jeho paprsky dopadají kolmo na obratník Raka, nastává **letní slunovrat**. Tímto dnem s nejdelším časem denního světla a nejkratší nocí startuje na severní polokouli astronomické léto.

Letní slunovrat většinou připadá na 21. června s tím, že přesný čas se může měnit. A právě s příchodem léta se objevuje také spousta tradic, které se k tomuto příjemnému ročnímu období vážou – některé už dlouhá staletí, jiné jsou celkem nové.

Svatojánská noc dostala svůj název záhy po příchodu křesťanství do našich zemí po svatém **Janu Křtiteli**. Naši předkové věřili, že právě noc z 23. na 24. června má magickou moc a díky tomu vznikla pro tento čas řada tradic. Některé jsou spojeny se zdravím, jiné s milostnou magií a štěstím.

Posoudit, co je na nich pravdy, musí každý sám. Jedno je ale jisté – oslavy této noci zanechaly spoustu svých stop v dlouhé historii pohanské a křesťanské

kultury a inspirovaly nejedno umělecké dílo. Za všechny jmenujme třeba slavnou hru Sen noci svatojánské dramatika Williama Shakespeara.

Mnoho tradic se vázalo přímo ke slunci, které vždy bylo velkým zájmem všech kultur, protože jeho síla měla přímý vliv nejen na kvalitu sklizně. Naši předkové dobře věděli, že po letním slunovratu se již dny neprodłużují a síla slunce začíná slábnout. O Svatojánské noci se proto zapalovaly **velké ohně na kopcích**, které měly slunci dodat více síly, aby co nejdéle přinášelo všemu na Zemi užitek.

Lidé také věřili v očistnou sílu těchto ohňů, proto je přeskakovali. Kolem ohňů se tančilo, veselilo a hrály se různé hry. Jedná se o velmi atraktivní podívanou a možná právě proto je tato tradice v některých regionech živá dodnes.

Magie lásky, devatero kvítí a zlaté kapradí

Děvčata o Svatojánské noci trhala (mlčky a bez ohlednutí) **devatero kvítí** a vkládala si je pod polštář. Ve snu se jim pak měl zjevit obličej jejich osudové lásky. Věncem z devatera kvítí se také zdobil vršek jedle, která na některých místech sloužila jako základ velkého ohně.

Oněch devět magických bylin představovaly **kopretina, růže, smolníčka, chrpa, rozchodníček, čičmundíček, mateřídouška, fialka a zvonek**.

Některé zvyky se přímo vztahovaly k zajištění co nejlepšího průběhu partnerských vztahů. Děvčata například prohazovala ohněm věneček, a pokud ho některý mládenec na druhé straně chytil, měl být jejich budoucí vztah věrný.

Avšak o samotné noci se na věrnost příliš nedbalo, protože se také tradovalo, že je právě té noci dovoleno to, co se jindy nesmí. Vznikaly – třeba jen pro jednu noc – nové páry, které se společně vypravovaly do lesů za dalšími kouzly.

Hledaly třeba kvetoucí **zlaté kapradí**, které pomáhalo otevřít skálu či zemi a odkrýt tak poklad. Byl to však nelehký úkol, protože kapradí prý rozkvétalo přesně a jen o půlnoci a muselo být zachyceno do bílých šatů právě v moment, kdy opadávalo.

O chlapci, který takové kapradí získal od víly, dokonce vznikla v roce 1963 krásná, i když tragická filmová balada Zlaté kapradí, s tehdejším idolem žen Vítem Olmerem v hlavní roli.

Má mne rád, nemá mne rád

Určitě si vybavíte scénu z nejedné pohádky, kdy dívka otrhává okvětní lístky kopretiny a opakuje „Má mne rád, nemá mne rád...“. Právě tato tradice má také kořeny v oslavách Svatojánské noci, i když její původní forma je o něco málo komplikovanější.

Tradovalo se, že před východem slunce v den svatého Jana má děvče utrhnout na louce kopretinu a během vytrhávání okvětních lístků opakovat slova chalupa, zahrada, statek, mlýn. Podle toho, které slovo připadlo na poslední okvětní lístek, se prý dívka mohla těšit na majitele dané usedlosti jako svého budoucího chotě.

Chcete-li si se svojí rodinou také užít něco z tradic této magické noci, máte i v dnešní době různé možnosti. Můžete si třeba připravit kouzelný ozdravný nápoj z bylin, kterými jsou kopřiva, listy pampelišky, jitrocele, řebříčku, květy sedmikrásky, listy vlašského ořechu, listy břízy, jetele, přesličky a květ měsíčku.

Podle receptu předků byste měli od každé byliny použít tři kusy, zalít litrem vroucí vody a nechat 10 minut louhovat. Čaj se pak rozdělí mezi všechny členy rodiny, pro společné zdraví.

Zdroj:<https://www.novinky.cz/clanek/zena-styl-svatojanska-noc-sila-slunce-i-milostna-magie-355019>

Bylinkopedie

Topinambury

Slunečnice topinambur, starším názvem topinambur hlíznatý, zkráceně jen topinambury, ale taky židovské brambory, jeruzalémské artyčoky, je bylina z čeledi hvězdnicovitých. Je to nepůvodní druh květeny ČR.

Název topinamburů je odvozen od jména jihoamerického indiánského kmene **Tupinambů**, od nichž je v 16. století získali francouzští námořníci a kolonisté v Brazílii.

Topinambury jsou velmi vhodné pro diabetiky, protože neobsahují škrob, kterého je mnoho v bramborách, ale diabeticky vhodný inulín, dále železo, křemík, draslík a vitamín C.

Topinambur díky inulinu a pektinu pomáhá snižovat hladinu cholesterolu v organismu, reguluje krevní tlak, chrání játra a ledviny. Ze stejných důvodů pomáhá organismu zbavit se různých jedů, a také rakovinotvorných těžkých kovů a toxinů organického původu. Pomáhá též zvyšovat odolnost organismu při infekcích.

Když topinambury uvaříte, jejich chuť je skutečně trochu blízká slunečnicovým semínkům. Na pohled jsou dost ošklivé a v naší kuchyni vzácné. Jsou ale dostupné i v zimě, takže fungují jako zpestření k další zelenině. Po uvaření chutnají nasládle, ve větším objemu topinambury nadýmají. V jídlech ale topinambury přidávají příjemně nasládlou chuť a mírně kouřovou vůni.

Při dlouhé tepelné úpravě se navíc dá jejich stravitelnost a chuť ještě o fous vylepšit.

Sezóna topinamburů u nás začíná na podzim. Dají se ale sklízet i v průběhu zimy a na skladování nejsou moc náročné. Topinambury mají buď pěknou červenou nebo světle hnědou slupku (chuťově se ale neliší).

Příprava

Slupka topinamburů je hodně tenká a bez problémů stravitelná, takže ji nemusíte loupat. Pokud jsou topinambury pěkné, bude úplně stačit, když je pořádně vydrhnete kartáčkem.

Pokud chcete použít topinambury na pyré, je potřeba je oloupat. Dávejte ale pozor, oloupané a nakrájené topinambury na vzduchu po čase zhnědnou. Hnědnutí se dá zmírnit ponořením do vody s trochou citrónové šťávy. Hnědnutí se také zastaví uvařením.

Topinambury jsou jedlé i za **syrová**. Mají zvláštní křupavou texturu, která trochu připomíná asijské vodní kaštiny.

Grilované topinambury

Chcete si topinambury oblíbit na první dobrou? Vyzkoušejte prudké grilování na plotně, při kterém se podobají bramborám pečeným na ohni.

Čisté topinambury dejte na rozpálený gril nebo na plotnu. Slupka postupně zčerná, topinambury ale asi po 10 až 15 minutách krásně změknou. Píchněte do nich nožem nebo vidličkou, poznáte to snadno. Voní strašně dobře a chutnají ještě lépe. Na ochucení stačí jen trocha soli.

Podobný efekt bez spálené slupky docílíte tak, že si topinambury vcelku předvaříte a pak jen krátce na grilu opečete.

Topinamburové pyré

Pyré z topinamburů je hotové raz dva. Topinambury můžete uvařit nebo upéct se slupkou, pak je rozšťouchat a nastavit s nimi bramborovou kaší. To je nejjednodušší způsob, jak je při vaření zapojit.

Na jemné pyré topinambury oloupejte, uvařte doměkka (ve vodě, ve vývaru, v mléce) a rozmixujte. Nic jiného v tom není. Vždy se ale snažte o kombinaci s další zeleninou.

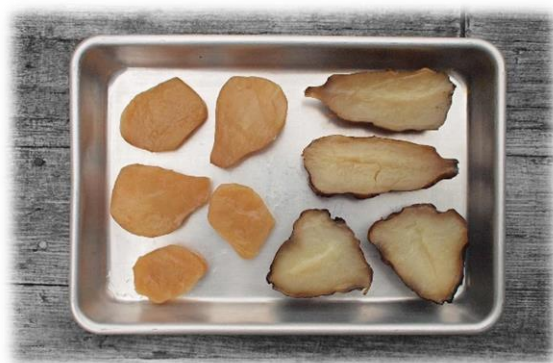
Pečené topinambury

Topinambury při pečení v troubě a opékání na pánvi pěkně karamelizují a jejich chuť se tím zvýrazní a působí víc sladce. Můžete je péct ve slupce i po oloupání při teplotách okolo 200 °C.

Sladké topinambury

Dají se nějak rozložit nestrávitelné polysacharidy v topinamburech? Dají, trvá to ale hodně dlouho. Přesněji je potřeba držet topinambury při teplotě okolo 93 °C po dobu alespoň 8 až 10 hodin.

Můžete je buď pomalu péct nebo vařit ve vodní lázni s kontrolovanou teplotou. Sous vide metoda je o něco lepší. Topinambury po dlouhé tepelné úpravě zesládnou, změknu a nabudou intenzivní karamelovou barvu. Pokud chcete topinambury použít jako surovinu pro odvážné dezerty, tak je tohle nejlepší cesta!

Zdroj: <https://cs.wikipedia.org>

<https://prkynko.cuketka.cz/suroviny/topinambury/>

Okénko do minulosti

Parfémy, voňavky a vůně I.

Parfém je obecné označení směsi esenciálních olejů a dalších aromatických látek. Má za úkol vydávat nějakou specifickou a příjemnou vůni. Jeho užitím lze u lidí vyvolávat různé pocity a touhy či podtrhnout charakter nositele.

Starověk

Příjemné vůně fascinovaly lidstvo od dávných věků. První metodu výroby vůní objevili lidé náhodou. Všimli si, že při hoření jistých druhů dřeva se uvolňují příjemné vůně. Proto pojmenování parfému vzniklo z latinského „**per fumum**“, tedy „skrze kouř“. S tím také souvisí to, že první vědomé použití vůní sloužilo především k **obřadním účelům**. Prvním produktem, který asi lze označit za parfém, bylo **kadidlo**. K rostlinám, které hrály v dávných rituálech významnou úlohu, patří vedle kadidla také myrha, jalovec, různé druhy cypřišů a cedr.

Řada starověkých národů měla znalosti výroby parfémů a vůní, a také s nimi čile obchodovaly. Mnoho vyspělých kultur považovalo vůně za velice důležité. Staří Číňané, Egypťané, Peršané, Řekové a Římané znali mnoho metod, jak získávat vůně z nejrůznějších druhů rostlin. Parfémy a vůně poté nesloužily pouze jako deodoranty zbavující lidské tělo nepříjemných pachů, ale důležitá byla také jejich role při náboženských obřadech. Ve starověku byla práce s vonnými látkami velmi ceněným řemeslem, jemuž se často věnovali kněží, lékaři či jiné vzdělané osoby.

Starověký Egypt okolo roku 4000 př. n. l. byl vysoce rozvinutou, civilizovanou a organizovanou společností. Velkolepé chrámy byly zasvěceny četným božstvům, která byla uctívána slavnostmi a oběťmi. K těm zápalným se nejčastěji používalo olibanum – kadidlo a myrha. Každý bůh a každé roční období však měli

odpovídající vůně, některé směsi připravovali chrámoví kněží až ze šestnácti ingrediencí.

Z období **Staré říše** (asi 2695 až 2160 př. n. l.) existují nálezy dóz a flakonů na posvátné masti a voňavé oleje. Ty připravovali kněží macerací květů v olivovém či sezamovém oleji a tekutinu potom ždímalí přes plátno anebo namáčeli okvětní plátky do tuku, který absorboval a potom udržel jejich vůni. Příprava vonných olejů a mastí se okolo roku 1000 př.n.l. považovala za tajné umění a byla vysoce ceněna. V té době se používaly květiny, které se v parfumerii zpracovávají dodnes – růže, jasmín, bazalka, máta a různá koření. Typické pro Egypt byly lotosové květy, mošus, ambra a cibet.

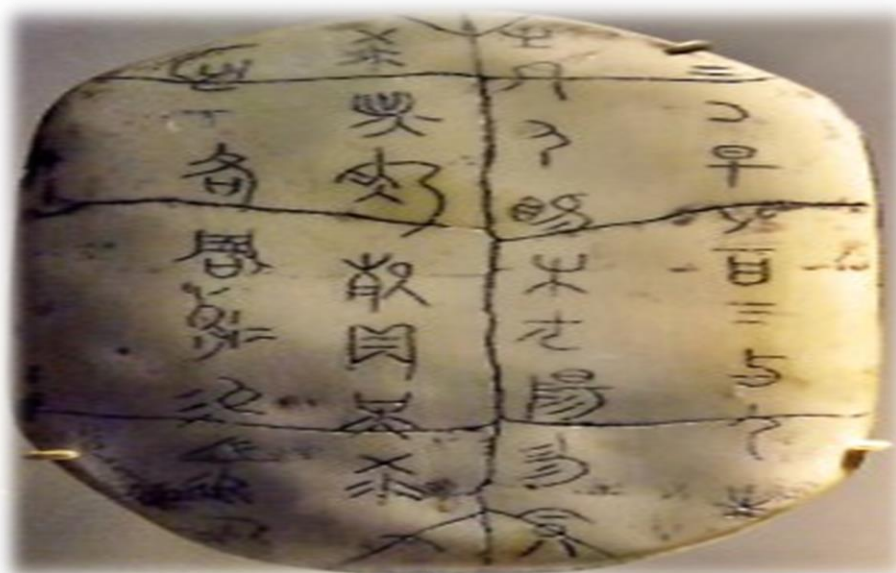
V roce 30 př. n. l. skončila smrtí slavné Kleopatry VII., helénská epocha dějin Egypta. Obliba a používání vůní a nejrůznějších kosmetických přípravků dosáhly v té době vrcholu, a když se po smrti Kleopatry stal Egypt římskou provincií, převzali Římané mnohé kulturní návyky této země. Královna Kleopatra používala parfém, který mimo jiné obsahoval balzám, myrhu, skořici, lotos, šafrán a majoránku (podle dochovaných záznamů přesně takhle voněl parfém, jehož kouzlu podlehl i mocný Caesar). Než královna vyplouvala na své lodi z přístavu, poddaní namáčeli lodní plachty do růžové vody a během plavby se pak za lodí nesla úžasná vůně.

Ve **Starověké Indii** rostly jedny z nejaromatictějších rostlin. Staří indiští výrobci parfémů nejraději používali santal, růže, jasmín, květy pandánu a akácie. Při archeologických výzkumech byl nalezen jednoduchý terakotový předchůdce destilačního přístroje pro přípravu vonných vod. Jeho vznik se odhaduje na dobu 3000 př. n. l. Mnohé o životě v tehdejší době se dozvídáme z nejstarších písemných dokladů indické kultury. Vonné květy a pryskyřice zde v první řadě sloužily k počtě příslušných božstev. Bráhmovi, nejvyššímu bohu hinduistů, patřila vzácná modrá *Michelia champaca* – druh magnólie. Oběti se přinášely i dalším bohům, k zápalným obětem se používalo zejména santalové dřevo. Výběr vůní byl vždy bohatý, protože je jen málo zemí, které se mohou vyrovnat Indii v

množství a bohatství druhů vonných rostlin. Mezi nejoblíbenější patřila a dodnes patří růže, ale také již zmíněný santal, jasmín, květy akácie, pandánu, heny a další.

Již v roce 3000 př. n. l. byla **starověká Čína** dokonale fungující a vyspělou civilizací vázanou pevně na svou kulturu a dvě protikladné energie jin a jang. Jin byl rovněž symbolem ženy a všeho krásného. Proto také květiny a vůně provázely Číňany v každodenním životě, pro významy „krása“ a „vůně“ existoval dokonce stejný výraz. V Číně běžně rostly kafrovníky, badyány, skořicovníky, některé druhy citrusů, broskve a meruňky. Ze S'-Čchuanu a Tibetu byla dovážena další vzácná surovina – mošus, která byla hojně používána k mnoha účelům, např. i k parfémování tuší na psaní a malování. Číňané také originálně využívali vonné květy některých rostlin k parfémování čaje, např. dodnes oblíbeného jasmínu, gardénií nebo chryzantém.

Číňané vůbec parfémovali spíše své okolí než vlastní těla. I v Číně se používaly vonné látky k zápalným obětem. Jejich příprava byla rituálním obřadem, při kterém se z rozemletých surovin formovaly granule, tyčinky nebo kužely. Většina ostatních vonných surovin se do Číny dovážela, zejména z arabských zemí. Později podnikali Číňané také dlouhé výpravy na svých džunkách po jižních mořích a ze svých cest dováželi mnoho pro ně exotických vonných látek.

Okolo roku 2800 př. n. l. zapisují klínovým písmem na hliněné tabulky dávní Sumerové tajemství výroby voňavých látek. Aromatické směsi si vtírají do svých bohatých vlasů nevyjímaje ostatní části těla. Masírováním si aplikují voňavou substanci do pokožky na rukou a nohou. K dosažení maximálního uvolnění jim slouží kadidlo, ze kterého se vane vůně omamného cedru.

Prvním výrobcem parfémů, o němž existují historické záznamy, je mezopotámská chemička a lékárna Tapputi, o níž se zmiňuje klínopisná tabulka

z doby 2000 př. n. l. Z té doby pocházejí vůbec nejstarší dochované parfémy na světě, které se podařilo objevit v Pyrgi na Kypru, kde byly objeveny kromě nejstarších parfémů i destilační přístroje a flakony. Složkami tehdejších voňavek byly podle následného rozboru byliny, pryskyřice a koření. Květiny kupodivu ne – na ně byly tehdejší výrobci parfémů ještě krátkí.

Ve starověkém Řecku před více než 2500 lety existovaly už vysoce rozvinuté městské státy. Výrobou vonných směsí a parfémů se zabývaly převážně ženy. Řekové uctívali mnoho bohů a bohyň, kterým se jako oběť zapalovalo olibanum a další vonné pryskyřice. Žádný obřad se také neobešel bez vonných olejů – nejčastěji růžového, ale macerovaly se také lilie, kosatce, levandule, majoránka, myrta a pískavice. Zvláštní oblibě se těšily fialky, jimiž se zdobila i lůžka nevěst. Zvláště hostiny byly skvělou příležitostí, jak se pochlubit s novými, nosu lahodícími vůněmi. Během hodování byly ze zlatých flakonů na hosty rozprašované vonné květy, nad hlavami létali holubi, kteří byli vykoupáni ve voňavkách, a chodili tu psi, jejichž tlapy byly namočený do aromatických olejů, aby za sebou zanechávali voňavé stopy.

O bohyni Afrodité se říkalo, že byla první, kdo začal vonné rostliny a oleje používat. Řekové používali mnoho vůní pro svou vlastní potřebu, hygieně a kultuře těla vůbec věnovali velkou pozornost. Pro každou část těla existoval jiný přípravek, např. paže měly vonět po mátě, vlasy a řasy po majoránce, krk a hrud' po fialkách, kolena se potírala výluhem z rozdrcené mateřídoušky. Mnoho vonných látek se spotřebovalo při hostinách – kromě koupele a mastí byl hostům nabízen květinový věnec a byli skrápěni výluhy vonných rostlin ze zlatých flakonů. Do této doby datujeme také první značkové kosmetické výrobky, athénský občan Megallos se zabýval výrobou vonných směsí a prodával je pod svou značkou Megallium.

Aromatické esence nerozlučně patří k antickému Římu. Růže na výrobu vonných směsí, které používají tak římské patricijky i kurtizány se dovážejí z dnešní Libye, fialky z Atén a čajové růže z Egypta. „*Vonné látky jsou účinné afrodiziakum,*“ vysvětluje zkušená sexuální pracovnice začátečnicím. To je vlastně důvod, proč se mají před návštěvou klienta pořádně nastříkat touhou probouzející tekutinou.

K jednomu z nejdůležitějších pokroků výroby parfémů došlo ve středověku, kdy Arabové vyvinuli techniku destilace rostlin ve velkém. Rozsáhlé perské oblasti sloužili k pěstování růží na obrovských polích, tyto růže se staly zdrojem růžového oleje a Bagdád, město pohádek tisíce a jedné noci, se stal městem vůní. Bylo také objeveno velké množství voňavých rostlin a také pižmo, které se míchalo do malty připravované ke stavbě mešit a nových paláců. Celá století byla výroba parfémů uměním Arabů, toto umění bylo v severní Evropě už skoro zapomenuté. Až teprve křížácká vojska, když se vraceli ze svých levantských tažení, s sebou

přinášela v zavazadlech nádherné voňavé směsi – dárky pro své ženy a milenky. Tím se vzbudil o parfémů nový zájem.

Prorok Mohamed tvrdí: Koupat se v pátek je povinností pro každého muže, který dosáhl puberty, jakož i čištění zubů se Siwak (věk nahrazující zubní kartáček) a používání parfémů, pokud je dostupný. Islámské kultury významně přispívají k vývoji voňavkářství. Zdokonalují výrobu vůní jejich přenosem přes vodní páru a představují nové, surové přísady.

Středověk

Ve středověku byly parfémů určeny opět jen pro bohatší vrstvy, pro spodinu je mít a používat látky překrývající tělesný pach příliš drahá záležitost. Cena parfémů stoupá, ale i tak se těší velké oblíbenosti, převážně u zámožných obchodníků v Benátkách, kam proudí aromatické zboží z Východu. Obchod s přísadami do parfémů usnadňují vědecké pokusy Arabů – pomocí destilace je již možné snadno do parfému přenášet látky v podobě výtažků. Navíc práci výrobců parfémů usnadňuje vynález aqua vitae – koncentrovaný alkohol.

Do střední Evropy se používání parfémů dostává ve 14. století. První moderní parfém vzniká v Uhersku a je vyroben na žádost královny Alžběty kolem roku 1370 z vonných olejů rozpuštěných v alkoholovém základě. „Budeme mu říkat Uherská voda“, rozhoduje se panovnice. Jméno výrobce bohužel není dodnes známo. Šlo zřejmě o dvorního alchymistu, podle některých pověstí parfém daroval královně jistý mnich. V jeho složení figuroval rozmarýn, tymián, v pozdějších recepturách najdeme i levanduli, mátu, šalvěj, majoránku, pomerančovou kůru nebo citron.

Parfémů v 16. století

Nejdůležitější etapa evropského voňavkářství nastala v 16. století, kdy přišla z Itálie do Francie Kateřina Medicejská vdát se za budoucího francouzského krále a zavedla v Paříži parfémů jako módní novinku. Nejlepším místem, kde se daly parfémů koupit, bylo město Grasse v Provensálsku, kde nechala Kateřina Medicejská postavit první chemickou laboratoř na výrobu parfémů. Proč? Okolo kvetou levandule a růžové keře. Díky těmto obchodním aktivitám Grasse zbohatlo a svůj voňavkářský průmysl vedlo tak dobře, že se zanedlouho stalo hlavním městem parfémů na světě. V Anglii se parfémům velmi daří v době Jindřicha VIII. (15-16. stol.) a jeho dcery Alžběty I. Ta dokonce vydává nařízení, aby se na všech veřejných místech rozprašovaly parfémů, protože nesnášela jakýkoliv zápach. Díky Alžbětě I. patří dodnes ke korunovačním obřadům britských králů pomazání ambrových olejů z esence růžových květů a jasmínu.

K velkému rozmachu výroby parfémů v Evropě dochází v roce 1656, kdy vzniká cech Rukavičkářů a parfumářů. I když se to na první pohled nezdá, tyto dvě věci spolu souvisejí. „*Rukavice se musí navonět, aby se zamaskoval pach nedokonale zpracované kůže*“, tvrdí odborníci.

Kolínská voda

Dalším revolučním krokem ve vývoji parfémů je vytvoření kolínské vody-Eau de Cologne, která je pojmenována po místě svého vzniku, tedy po německém městě Kolín nad Rýnem. Jeho tvůrcem je však Ital Giovanni Maria Farina. Ten z Kolína v roce 1709 nadšeně píše svému bratrovi Giovannimu Battistovi: „*Našel jsem vůni, která mi připomíná italské jarní ráno, horské narcisy, pomerančové květy krátce po dešti. Osvěžuje mě, posiluje mé smysly a moji fantazii*“.

Nejslavnější kolínská voda pak nese označení 4711. Eau de Cologne má osvěžující recepturu (směs rozmarýnu, neroli, bergamotu a citrónu) používanou v různých koncentracích. Měla široké použití např.: do vodní lázně, jako ústní voda na cukr, na obklady či klystýr atd. Později také parfémy dostaly svůj obal v hruškovitém tvaru lahve. V roce 1765 byla ve Francii otevřena první továrna na výrobu flakónů.

Největší obliby dosahují parfémy na dvoře francouzského krále Ludvíka XV okolo roku 1750. Zvláště jeho milenka, madame de Pompadour, si je objednávala po litrech a utratí ročně za parfémy a kosmetiku půl milionu franků – investovala hlavně do květinových vůní. Sám král ale trpí podobnou megalomanií. „Chci, aby mé komnaty voněly každý den jinak“, tak zní jeho zbožné přání, které se jeho služebníci snaží horko těžko splnit. Podobně je to i za Ludvíka XVI a jeho manželky Marii Antoinetty. Ta má dokonce svého královského dvorního parfuméra Jeanna-Louise Fargeona. Používání parfémů ve Francii stabilně rostlo a na dvoře krále Ludvíka XV. byl dokonce jmenován parfémový soud. Ten určoval, který parfém bude použit na denní a noční nošení, ale také který parfém bude určen na kůži, oděv, nábytek či do ventilace. Versailles se v té době přezdívalo parfémový dvůr.

„Neustále jsou cítit“, rozčiluje se císař Napoleon na přelomu 18. století, když každý den spotřebuje jednu až dvě lahvičky speciální kolínské vody na své zapáchající vojenské boty. Jeho kolínská obsahuje hlavně vůni citronu a rozmarýnu a říká se, že je to aroma doslova hypnotické. Císařovna Josefína však ve spotřebě parfémů svého muže překonává. Údajně voní tak silně, že její budoár je vůní cítit ještě 60 let po její smrti.

První umělé vonné látky

V 19. století přichází další důležitá změna, byly vyrobeny první umělé vonné látky a výrobci parfémů již nejsou odkázáni jen na přírodní ingredience. Prvním parfémem, který kombinuje výtažky z rostlin a chemické esence, je pravděpodobně Jicky od parfuméra Aime Guerlaina z roku 1889.

S vývojem syntetických produktů, s jejichž pomocí se daly vyrábět skvělé vůně ve velkém, se museli i parfuméri naučit hodně o chemii, aby takové produkty mohli vyrábět.

Zároveň v té době nastala masová výroba konfekčních oděvů a tím výroba parfémů dostala zelenou. Krejčí Paul Poiret první pochopil, že dobře oblečená žena je také voňavá žena a parfém jí dodá půvab.

Jean Patou reagoval podobně, podle něj byl parfém jeden z nejdůležitějších doplňků dámských šatů. Zpočátku přidávali krejčí, jako například Worth, malé flakónky parfémů jako pozornost, později začali parfémy ve svých závodech prodávat (například Lavin). Brzy tyto krejčovské závody zjistily, že vydělají víc na parfémeh než na šatech. Dnes přidává krejčí nebo švadlena ke své dobré pověsti

ještě značkový parfém, zatímco slavné krejčovské salóny jako Dior, Givenchy nebo Yves St. Laurent mají vysoké zisky z úspěšných parfémů.

Líheň ingrediencí pro výrobu parfémů – tak by se dala nazvat oblast Grasse na jihovýchodě Francie, kde ve velkém pěstují aromatické byliny pro rostoucí průmysl. Dodnes je Francie centrem evropského parfémového designu i obchodu.

Provensálské Grasse je od 16. století nejznámějším a největším výrobním centrem parfumářství a stalo se světovým centrem parfémů. Podstata výroby parfémů se v průběhu let mnoho nemění, rozdíl je především ve vybavení. Samotná královna Viktorie s oblibou navštěvovala toto místo, aby si odvezla svůj oblíbený parfém Molinard Jeune. Celý výrobní proces se pohybuje na pomezí vědy a umění, od extrakce přes destilaci až po závěrečnou mixáž jednotlivých vůní.

Chanel No.5

V roce 1921 Gabrielle Chanel založila svoji vlastní značku parfému, na které s ní spolupracoval Ernest Beaux, a Gabrielle ji pojmenuje parfém Chanel No. 5, protože to byl pátý v řadě parfémů od Ernesta Beauxe. Chanel No. 5 vznikl také v Grasse. Beauxe byl první, kdo začal při výrobě používat aldehydy (pro zvýraznění květinových vůní).

V roce 1950 nastal obrovský příchod nových parfémů od francouzských návrhářů a luxusních značek Christian Dior, Nina Ricci, Pierre Balmain a další. Trend a popularita parfému je obrovská. V současné době existuje více než 30.000 designérů parfému na celosvětovém trhu, a také parfémové odvětví prošlo mnoha změnami v technice, materiálu a stylu.

Soňa Petruláková

Recepty

Teploty se rychle zvedly a trhy se naplnily čerstvou zeleninou a šťavnatým ovocem, které voní, jen okolo projdete. Využijte první teplé dny, pozvěte přátele a udělejte si osvěžující svačinku.

Gazpacho

Hosty vždycky příjemně překvapíte studenou španělskou polévkou – **gazpachem**. Jedná se o skvělou příležitost využít červená rajčátka ze zahrady nebo z trhů.

Suroviny:

2-3 tvrdé rohlíky

3-4 zralá rajčata

1 červená paprika

½ zelené papriky

1 cibuli

3-4 lžíce olivového oleje

1 lžíci octa

Sůl, hrst kmínu, 1 bobkový list

2 vařená vejce

Postup:

V hrnci nechte ve vodě zhruba čtvrt hodiny rozmočit dvě až tři tvrdé housky nebo kusy bagety dokud nezměknou a pořádně nenasáknou vodu. Mezitím nakrájejte rajčata, červenou i zelenou papriku a cibuli a vše smíchejte v hrnci s pečivem. Přidejte olej, ocet, sůl s kmínem a bobkový list – ten, než ho přidáte, mírně spalte. Přidejte jedno vejce a vše důkladně rozmixujte. Nechte odležet v lednici alespoň hodinu, pak polévku rozdělte do misek nebo sklenic a navrch posypte druhým pokrájeným vejcem.

Jahodová zmrzlina

Potřebujeme se v horkém létě zchladit? Vhod jistě přijde poctivá domácí zmrzlina, kterou si člověk rád dopřeje po celý rok. Recept na jednu takovou tu máme a stačí nám na ni jen pět surovin. Když vyzkoušíme domácí jahodovou zmrzlinu, kupovaná už pro nás ztratí na atraktivitě.

Suroviny:

300 g čerstvých jahod

130 g krupicového cukru

1 lžíce citronové šťávy

150 ml smetany

50 ml mléka

Postup přípravy:

Jahody rozmixujeme. Přidáme ostatní přísady a dobře promícháme. Pokud máme výrobek zmrzliny, vše nalijeme do výrobku a zamrazíme. Pokud výrobek zmrzliny nemáme, směs dáme zamrazit do mrazničky. Mrznoucí směs je potřeba 2–3x promíchat, vždy asi po hodině, aby se neudělaly velké krystaly ledu.

Zdroj: <https://www.toprecepty.cz/recept/406-jahodova-zmrzlina/>

<https://abecedazdravi.cz/zdrava-vyziva/leto-je-tady-3-osvezujici-recepty-na-teple-dny>

Na závěr malá zkouška

1. Jakou aktivitou jsme prožili Den Země v Domově pro seniory?

- a) pozorováním v mikroskopu
- b) výletem na záchranou stanici
- c) výsadbou rajčat

2. Která školka u nás vystoupila na Den matek:

- a) MŠ Zahradní
- b) MŠ Svobodova
- c) Obě

3. Kolik let v květnu oslavil náš Domov pro seniory?

- a) 20
- b) 30
- c) 40

4. Která pohádku zahráli klienti a zaměstnanci při oslavě založení Domova pro seniory?

- a) Zlatovláška
- b) Popelka
- c) Červená Karkulka

5. Jak se jmenoval člověk, který nechal zbudovat vilu, kde se nyní nachází Domov pro seniory v Bílovci?
- a) Antonín Salcher
 - b) Bedřich Salcher
 - c) Emil Salcher
6. Co nesnáší Marek Eben na kalhotách?
- a) opasek
 - b) mělké kapsy
 - c) dlouhé nohavice
7. Kdy se slaví svatojánská noc?
- a) v noci z 23. na 24.6.
 - b) v noci z 21. na 22.6.
 - c) v noci z 9. na 10.6.
8. Co lidé hledali o svatojánské noci?
- a) zlaté prasátko
 - b) zlaté třešně
 - c) zlaté kapradí
9. Co jsou to topinambury?
- a) plody
 - b) hlízy
 - c) květy

10. Kterou látku obsahují topinambury?

- a) inkoust
- b) inzulín
- c) inulín

11. Co je to gazpacho?

- a) španělská polévka
- b) těstoviny s mořskými plody
- c) grilované maso

Šéfredaktor

Bc. Vlasta Szotkowská

Redakční tým

Antonie Bartošová, DiS., Mgr. Pavla Hennigová, Bc. Soňa Petruláková

www.dsbilovec.cz

Zdroj: <https://www.loupak.fun>